

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Kladóhivatalban átvéve.
Egyes évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben házhoz hordva.
Egyes évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva.
Egyes évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfői ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Kladóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a Kladóhivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 142. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 június 25.

A király a galíciai győzelmekről.

Budapest, június 24. (Saját tudósítónktól.) Őfelsége délelőtt 11 órakor jelent meg a schönbrunni kastély erkélyén. Az uralkodó után a trónörökös, karján Zita főhercegnővel és legidősebb fiával. Majd az uralkodóház tagjai következtek. A kastély előtt óriási tömeg hullámozott. A tömeg egetrázó

— Hoch! kiáltással fogadta az uralkodót. Különösen nagy lelkesedést keltett a trónörökösnek karján lévő kis herceg, aki kis kacsójával állandóan integetett a tömeg felé. Az uralkodóhoz Weisskirchner polgármester üdvözlő beszédet intézett, melyre őfelsége a következőben válaszolt:

— Örömmel és büszkeséggel tekinthetnek Bécs lakosai a nagy jelentőségű fegyvertényre, melyben fiai jelentékeny részt vettek. Hálával emlékszem meg Bécs önzetlenségéről. Meg vagyok győződve róla, hogy a bécsiek mindaddig kitartanak, míg teljes lesz a béke, mely maradandó zálogát adja a jövőendő jólétnek. Az uralkodó beszédét óriási ovációval fogadta a tömeg.

Üldözzük a muszkát.

Budapest, június 24. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Kelet-Galiciában az általános helyzet nem változott. Lembergől keletre és északkeletre erős orosz utóvédekkel harcok folynak. A felső Dnyeszter mentén Nikolajewet és Vidakowot elfoglaltuk. Zsidawotól a folyó irányában lefelé a szövetséges csapatok heves harcok között több helyen a Dnyeszter északi partjain nyomultak előre.

A Visztula és a San közt az ellenség folytatja visszavonulását. A Visztulától északra orosz utóvédeket a Kamircinán túl visszavertük. Ostrovicet és Sandomierset elfoglaltuk.

Olasz hadszíntér.

Budapest, június 24. (Hivatalos.)

A karinthiai határon a Kis Páhlnál erős olasz csapatok támadását visszavertük. Különben ezen a határon ép úgy mint a tiroli határon csak ágyu harc volt. A Krn területén nyugalom van. Az Isonzó mentén heves ágyuharcok folytak. Az olaszoknak Gradiska és Monfedlerne mellett ellenünk intézett támadásaik megghiusultak. Höfer.

Nő az orosz forradalom.

Kopenhága, június 24. (Saját tud. Szerda óta Moszkvában nem jelennek meg a lapok. A zavargások napról-napra nagyobbodnak. Éjjel a forradalmárok fosztogatnak és rabolnak. A földalatti Oroszország felébredése rohamosan történik. Dél-Oroszországban is mind fenyegetőbb a mozgalom. Charkovban, Kiewben, Kazánban a forradalmi és szocialista szervezetek lázas tevékenységet fejtenek ki, hogy a hadsereg összeomlásával egyidejűleg készen álljanak a cárizmus elleni harcra. A diákok és munkások letartóztatása napirenden van.

Az orosz vezérkar hirdetménye Szentpéterváron.

London, június 24. A „Daily Mail“ pétervári jelentése szerint Pétervár közterein a vezérkar hirdetményei olvashatók, amelyben felszólítják a nemzetet, hogy teljesen nyugodtan viselkedjék. A hirdetmény kijelenti, hogy csak a hivatalos jelentések adnak valódi képet a helyzetről és kijelenti továbbá, hogy a municióval való ellátás napról-napra javul, valamint azt is, hogy Oroszországnak fiatalemberekből még óriási tartalékjai vannak. A vezérkar azonban figyelmeztet arra, hogy még hosszabb idő fog eltelni, míg Oroszország képes lesz erélyes offenzívát kezdeni, végül azt mondja a hirdetmény, hogy Oroszország a háboru első hónapjaiban a szövetségesek között a legtöbbet veszített és általában a legtöbbet szenvedett.

Az oroszok júliusban kezdenek új offenzívát.

Berlin, június 24. A pétervári hivatalos jelentések a legutóbbi galíciai eseményekről hangsúlyozzák, hogy az oroszok júliusban új offenzívát kezdenek, mivel erejük nincs megtörve s Archangelszken keresztül rengeteg municiót várnak.

Hogy történt a bevonulás Lembergbe?

A „Magyar Távirati Iroda“ jelenti a sajtóhadiszállásról:

Böhm-Ermolli tábornok hadseregparancsnok legszűkebb vezérkarával szerdán délután 4 órakor a felvonuló csapatok között vonult be Lembergbe. A város, amelynek belső részében az ellenség egyáltalán semmit sem pusztított, gazdagon föl volt lobogóva, az utcákon, az ablakokban, az erkélyeken ezer és ezer ember, akik a hadseregparancsnok és a csapatok megjelenésével viharos lelkesedésben törtek ki. Az automobiloikat virágos borította el. Ezer és ezer torok szüntelenül éljenzett. Chamtaez Marcell tanár a városi tanács képviselőjében lengyel és német nyelven gyűjtőbeszédet tartott, amelyben a lakosság örömeinek adott kifejezést Lemberg felszabadítása alkalmából, megemlékezett a győztes hadsereg és szövetségeseinek csodálatraméltó hőstetteiről, különösen a II. hadsereg csapatairól, amely ma bravuros rohammal meghódította Lemberget. A hadseregparancsnok meleg, messze hallatszó szavakban köszönte meg a lelkes fogadtatást és örömeinek adott kifejezést, hogy az alája rendelt csapatoknak jutott osztályrészül, hogy Galícia fővárosát visszaszerezzük. A beláthatatlan embertömeg viharos lelkesedésben tört ki a kifejezésre és levett kalappal elénekelte a néphimnusz. Olyan jelenet volt ez, amely

mindenkinek, aki csak oly szerencsés lehetett, hogy ebben résztvegyen, örökre feledhetetlen lesz. Ezután még a lövészegylet elnöke és a zsidó lakosság képviselője beszéltek.

Az orosz front áttörésének jelentősége.

Rotterdam, június 24. A Rotterdamsche Courant katonai szakértője azt írja, hogy a galíciai áttörés s ezzel az orosz haderőnek két óriási hadseregcsoportra való bontása olyan haditény, amely a világtörténelemben páratlanul áll.

A román hivatalos az orosz sereg összeroppanásáról.

Bécs, június 24. A Süaslavische Korrespondenznek jelentik Bukarestből: A kormány lapja, a L'Independance Roumaine Lemberg eleste alkalmából így ír:

— Az orosz sereg kimerültsége növekszik.

A mult hónapban az orosz hadsereg naponta átlag 12.000 hadifoglyot vesztett és ez a szám júniusban 15—20.000 napi átlagra emelkedett. Természetes, hogy az orosz hivatalos jelentések ezt agyonhallgatják. Ezeknek a veszteségeknek eredete a tarnovi óriási offenzívával kezdődött és hat hétre rá a galíciai orosz ellenállás megtörésére vezetett.

A haditörténelemben példátlan, hogy egy több milliós hadsereg ilyen hirtelen roppant össze. Az orosz hadvezetőség minden rendelkezésre álló tartalékot a harctérre vetett, hogy az egyesült német, magyar és osztrák hadak előnyomulását megakadályozza, de mindhiába. A szövetségesek megtisztították Bukovinát, most pedig Besszarábiában nyomulnak előre, az oroszok visszavonulnak és az elhagyott falvakat felperzselik. Katonai szaktekintélyek véleménye szerint a dolgok mai állásánál az oroszoknak még a legjobb esetben is két-három hónapra van szükségük, hogy erejüket ismét összegyűjtsék és új offenzívát kezdhessenek. Nagy feladat ez.

Orosz-Lengyelországgan is visszavonulnak az oroszok.

Budapest, június 24. A hadi sajtószerkesztés jelentése:

Orosz-Lengyelországban az oroszok kénytelenek voltak már a sandomierz-ostroviéci vonalat feladni. A Dnyeszter mellett Zidacov körül reánk nézve szerencsés harcok vannak folyamatban. Mikolajovot már elfoglaltuk. A Pflanzler-Baltin-féle hadsereg

arevonala előtt csaknem zavartalan a nyugalom.

Az olasz harctérről: Az olaszok a Plöcken-hágó mellett megtámadták a kis Páhl-t, de véresen visszavertük őket. Az Isonzo arevonalon csak néhány kisebb méretű sikertelen olasz támadás és ágyuharc volt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nikolajevicset nem fogadta a cár.

A nagyherceg hivei rendezték a forradalmat.

Pétervár, június 24. (Saját tud.) Oroszországban erős harc folyik a háboruba belefáradt udvari párt és háboru párt között.

A moszkvai tüntetést Nikolajevics hivei rendezték, de csalódtak, mert a tüntetésből forradalom lett.

Nikolajevics a cár előtt kegyvesztett lett. A nagyherceg a cárnak táviratot küldött, melyben azt jelentette, hogy pár nap múlva felutazik. Az utazásnak az volt a célja, hogy Nikolajevics ellensúlyozza ellenfelei akcióját. A cár azonban azt a választ adta, hogy a nagyherceget a harctéren nélkülözhetetlennek tartja. A feltűnő eseményt élénken kommentálják Oroszországban.

Oroszország védekezik Románia ellen.

Budapest, június 24. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: A Dimineaca jelenti, hogy az oroszok Románia felé végig megerősítették határait. Egész Besszarábia katonasággal van megszállva.

Nikolaj Nikolajevics nagyherceg nyugalomban.

Zürich, június 24. A Züricher Tagblatt haditudósítójának sikerült Moszkvában kihallgatást kapnia Nikolaj Nikolajevics nagyhercegnél, aki betegsége miatt utazott oda. Az orosz fővezér megengedte, hogy a svájci hírlapíró egynéhány kérdést tegyen fel az általános harctéri helyzetről és a nagyherceg jövő terveiről.

Nikolaj Nikolajevics nagyherceg a következőket mondta:

— A harctéren legutóbb történt események tényleg súlyos megpróbáltatást jelentenek Oroszországra nézve, de egyáltalán nincs ok arra, hogy minden reményről lemondjunk. A mi az én személyemet illeti, csak annyit mondhatok, hogy fáradt, nagyon fáradt vagyok. A háboru teljesen feldulta

idegrendszeremet. Nem is térek vissza a harctérre mint generalissimus, mert sürgős szükségem van a pihenésre.

Német kölcsön a monarchiának.

Budapest, jun. 24. Berlinben a Wiener Bankverein megbízottai továbbá Lánzy Leó és Weisz Fülöp tárgyalásokat folytatnak egy ötszázmillió kölesről, amelyet Németország ad a monarchiának.

Az angol lapok hallgatnak Lemberg elfoglalásáról.

Rotterdam, június 24. Ugy látszik, hogy az angol lapoknak meg van tiltva, hogy Lemberg elestéről híreket tegyenek közzé. A Times 23-iki száma még azt írja, hogy Lemberg még mindig az oroszok birtokában van.

Az olasz harctérről.

Innsbruck, június 24. A tiroli határon harcoló katonáink most olyan nagy feladatok teljesítésére vannak hivatva, melyek példátlanok ebben a háboruban. Észak-Flandria dűnái, Lengyelország járhatatlan mocsarai között s a Kárpátokban véghezvitt hallatlan fáradsalmak elhalványodnak azokkal a követelményekkel szemben, amiket a magas hegyekben való harc támaszt csapatainkkal szemben. Itt örökös hó van, amit nem enyhít napsugár s amelyet a nappal melege még veszélyesebbé, még járhatatlanabbá tesz. A gleccser-régió havában s jegében most a lövések zaja visszhangzik s erősen próbára teszi mindegyik ember bátorságát és hősiességét. S több pont van vérrel befestve, amelyet még sohasem tiport turisták lába, s nem egy holttest hever a gleccserek hideg szakadéka között, melyek áldozataikat csak évek múlva adják vissza.

Olasz hajók a Dardanelláknál.

Genf, június 24. Római jelentés szerint most már küszöbön van Olaszország aktív részvétele a Dardanellák ostromában. A római híradás szerint több olasz cirkálóból és különféle kis egységből álló flotta elhagyta Tarento kikötőjét és Tenedos felé indult. Az olasz hajóraj állítólag itt fog egyesülni az angol-francia flottával.

Az antant jegyzéke Bulgáriának.

Szófia, június 24. Bulgária jegyzékére már megérkezett az antant válasza, de a hivatalos átadás még nem történt meg.

A francia elkobzások eredménye.

Genf, június 24. A Liberté jelentése szerint a német és osztrák magyar cégek szekvesztorai Franciaországban március 31-ig közel huszonhat milliót inkasszáltak és ebből több mint tíz milliót a hitelezőknek fizettek ki, tizenhat milliót pedig befizettek az államkincstár javára abba a pénztárba, amelyet erre a célra létesítettek.

Francia admirális a buvárhajókról.

Amsterdam, június 24. Pelletán volt francia tengerészeti miniszter halála előtt egy-két nappal fogadta a hágai Vaterland párisi tudósítóját, kinek a beszélgetés folyamán a következő érdekes kijelentéseket tette:

Az embernek elszorul a szive annak láttára, hogy mint használja fel az ellenség a tisztára francia találmányt, a tengeralattit, Franciaország ellen. A tengeralatti hajó ugyanis Aube admirális találmánya, ki 1866 január havától 1887 május haváig tengerészeti miniszter volt. Mint miniszter parancsot adott Goubet gépészmérnöknek és Gustave Zédé constructeurnek, hogy terveit megvalósítsák. A terv kivitele a leghévesebb ellentállásra talált. Aube kegyvesztett lett olyannyira, hogy kénytelen volt a politikai pályától teljesen visszavonulni. Az admirálisok legnagyobb része s a nagy szállítók gyűlöletes haraggal viseltettek a tengeralatti iránt, az előbbiek dicsőségüket, az utóbbiak üzletüket féltették (a tengeralatti hajókhoz nincs páncélozott lemezekre stb. szükség.)

A nyilvános hangulat nyomása alatt később mégis kénytelen volt az állam tengeralatti hajókat építeni, de számukat a minimumra redukálta. Midőn én tengerészeti miniszter voltam, határozottan a tengeralatti hajók építése mellett foglaltam állást. Clemenceauval folytatott többrendbeli tanácskozás után nagymennyiségű tenger alatti, torpedóüldöző és gyorscirkáló hajómegrendeléseket tettem. Eredmény dühös támadás volt. Sőt mi több, oly megjegyzéseket is kénytelen voltam végighallgatni, miszerint én a flotta dezorganizálója vagyok.

A jelenlegi események, sajnos, igazolták Auba admirális és az én előbbi állásfoglalásom helyességét.

Az angol sajtó Galicia visszahódításáról.

Amsterdam, június 24. A Morningpost szerint Lemberg sorsától függ Varsó helyzete is és a szövetségesek esetleges keleti győzelme nagy befolyással lehet a nyugati harcra helyzetre is.

Kicsérélik az angol és német rokkant hadifoglyokat.

Rotterdam, június 24. Lord Cecil az angol alsóház tegnapi ülésén kijelentette, hogy Anglia és Németország között megállapodás jött létre, amely szerint a rokkant és harcoképtelen hadifoglyokat és hadifogságba került egészségügyi személyeket kölcsönösen kicsérélik.

Összeesküvés Athénben.

Kopenhága, június 24. Athénben összeesküvésnek jöttek nyomára. Az összeesküvés célja Venizelosz elfogatása lett volna.

Egy milliónál több adóhátralék.

Nem fog tudni fizetni az adóhivatal.

A számvevőség panasza.

Biharvámegye szomorú pénzügyi viszonyok között van jelenleg. Lassankint ürülnek a kasszák s a pótlás egyáltalán nem, vagy csak nagyon gyéren mutatkozik. Ez a szomorú állapot annál inkább meglepő, mert köztudomás szerint a vármegyében soha sem volt ennyi pénzkészlet közkézen, mint jelenleg. A polgárság valósággal bővíben van a pénznek. A legszegényebb családoknál is van pénz.

A pénzbőségre különben legjellemzőbb az a körülmény, hogy a lakosság még a legkedvezőbb feltételek mellett nyújtott kölcsönök 25 százalékát is visszafizette rövid 8 hónap alatt. Erre még ezideig egyáltalán nem volt példa. Sőt vannak községek, ahol egyes gazdák olesó kamatra adják ki pénzüket.

Ilyen körülmények között valóban meglepő a számvevőségnek az a jelentése, amit tegnap intézett az alispánhoz. Eszerint jelenleg a vármegyében csak 1914 december 31-ig bezárólag az adóhátralék 1,051,544 korona és 62 fillért tesz ki. Különösen nagy a hátrány az utadó és a pótdók alapjainál.

Az utadónál a hátrányok nehéz helyzetbe juttatták a vármegyét, mert a kiadásokat kölcsönből fedezték és ma már a kölcsönt is vissza kell fizetni. A nagy kintlevőségek miatt a legközelebbi időben, ha hirtelen nem áll be valami lényeges javulás, már az adóhivatal nem fogja tudni fizetni

a tisztviselőket, ami nagyon megsebezhető volna.

Ez az állapot annál meglepőbb, mert Biharvámegye ezen a téren egyedül áll az egész országban. A polgárság mindenütt pontosan teljesíti hazafias kötelezettségeit s az adófizetést elsőrendű feladatának tekintti. Biharvámegye közönsége pedig tudvalevőleg vezetni szokott a hazafiasságban, hogy mégis a pénzügyi téren maradt mögötte a többi vármegyének annak tehát valami helyi okának kell lenni.

A számvevőség jelentése szerint hanyagságról van szó, amit egyes jegyzők követnek el azáltal, hogy nem forsírozzák az adófizetését. A megtorló eljárást tehát ezen a téren kívánják az alispántól. Cselley Dezső a számvevőség főnöke arra kéri az alispánt, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és a legszigorubb módon intézkedjék az adóhátralékok befizetéséről, mert ha a hátrányok tovább is növekednek, rövid idő alatt be fog következni a fizetéseketelenség.

A hátrányoknak az az oka, hogy a tényleges jegyzők zöme hadba vonult, a helyettes jegyzőknek pedig már csak azért is rengeteg dolguk van, mert néhol 3 körjegyzőséget is kell vezetniük. Itt tehát a hatóságoknak apellálni kell a lakosság hazafiasságára és szent kötelességévé kell tenni mindenkinek, hogy addig míg testvéreink a harcra véreznek az idehaza maradtak szintén teljesítsék az állammal szemben fennálló kötelességeiket.

Fráter Barnabás alispán a jelentés vétele után nyomban intézkedett a baj orvoslása iránt.

Sursum corda.

A Vörös-Kereszt Egylet a következő sorokat küldte hozzánk:

A „Sursum corda“ név alatt rendezett két szép este alkalmából, a Vörös Kereszt Egylet vezetősége, kedves kötelességének tartja, hogy mindazoknak, kiknek ez estélyek létrehozásában és fényes sikerében részük volt, ezuton is hálás köszönetének adjon kifejezést.

Elsősorban igaz köszönet illeti a nagyváradi sajtó igen tisztelt képviselőit, akik ez ügyet is önzetlen, hathatós és rendkívül intenzív támogatásukkal, olyan sikerhez juttatták minőre a sajtó támogatása nélkül semmi körülmények közt sem lehetett volna számítani.

Igaz hálával és őszinte tisztelettel adózik a Vörös-Kereszt Egylet Székely Jenő mozgófénykép-színház tulajdonos urnak, aki a mozgófénykép előadásához szükséges gépeket teljesen díjtalanul szereltette és kezelte mindkét estén át.

Ugyancsak őszinte köszönetét nyilvánítja az egyesület a város hatóságának és Belányi Imre urnak, a villamos mű igazgatójának, kik a mozgófénykép előadásához az áramot ingyen szolgáltatva és az előadáshoz szükséges motor felszerelését szintén díjtalanul eszközölte.

Hálás köszönetét nyilvánítja az egyesület azután a Katolikus Kör vezetőségének, a rendezőbizottság minden egyes tagjának, ugyancsak azon uraknak és hölgyeknek, akik emléklapok készítésével és azok elárúsításával nagyban előmozdították estélyünk sikerét.

Végül nem mulaszthatjuk el, hogy Jelinek Ferenc kertész urnak, ki nagymennyiségű szegfűt ajándékozott az egyesületnek, szintén köszönetet ne mondjunk.

Ezen esték szintén fényes tanubizonyosá-

got szolgáltatnak arról, hogy Nagyvárad nemesen érző közönsége a háboru hosszú tartama alatt sem fáradt bele a Vörös-Kereszt magasztos céljainak támogatásába, hanem mindenkor, amikor arra alkalom nyílik, úgy erkölcsi, mint anyagi téren fényes eredményekhez juttatja az egyesületnek mindenkor a szenvedő katonák érdekeit szolgáló vállalkozásait.

Mellesleg megjegyezhetjük még, hogy a két este tiszta jövedelme a kétezer koronát meghaladja.

Sursum corda bevételei.

Két előadás jegyeiből tiszta bevétel 881 K. Két előadás felülfizetéseiből 461 K. Képes lap és virág árulásból 629 K 38 fillér. Tiszta bevétel összesen 1971 K 38 fillér. Képes lap és virág árulásból Bócz Gézáné 309 K 38 fillér. Képes lap és virág árulásból Kazinczy Mariska 200 K. Képes lap és virág árulásból Szentlélek Kálmánné 120 K. Összesen 629 K 38 fillért gyűjtöttek. Ezen gyűjtésnél sikeresen közreműködtek Kiss Ilonka, Schwarcz Mancika, Pásztor Margit és Ilus.

Felülfizettek: Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök 20, dr Lányi József felsz. püspök 50, Grócz Béla nagyprépost 50, Sztaniszlavszki Adolf főügyész 40, Lábán Lajos kir. tábla elnök 40, báró Luzsénszky Lenke 20, Levitter Miksa 20, Mangra Vazul 20, dr Karácsonyi János 20, dr Bundala Mihály 20, Spett Gyula 20, dr Fráter Imre 10, dr Némethy Gyula 10, Szandtner Pál 10, T. Molnár Géza 10, Miskolczy Ferenc 10, Szmekta L. Odón 10, Vass Bertalan 10, Schenker Ferenc 10, Bary József 10, Harmathy Károly 10, Németh István 5, Leszámitoló és Jelzőlog Bank 5, Mayer Antal 5, Reismann Mór 5, N. N. 5, Siket Traján 4, Grunvald Henrikné 2, N. N. 2 korona, Kravjanszky Mór 1:50, dr Reke Kálmán 1:50, Folmann Géza 1:50, N. N. 1:50, Kuczik János 1, Barna Jenő 1 korona.

Az elért igen szép eredményért méltó elismerés illeti Pally Lajosné urnót, aki a rendezőség élén fáradhatatlan buzgalmat fejtett ki az eredmény elérése érdekében.

Bécs és Zágráb. Bécs ünnepe és örömeiben igaz magyarbarátságunk is adja tanubizonyosságát. Nemesak a magyar katonákat éltetik, nemesak magánházakra tüzik ki a magyar lobogót, hanem — a mi most történt meg legelőször — a középületekre, sőt az osztrák miniszterelnökségi palotára is kitűzték a magyar lobogót is. Így lelkesedik Bécs, testvéri igaz szeretettel. — Nemrég Zágrábban megryilt a horvát tartomány gyűlés. Az első ülésen hódolattal üdvözölték a királyt, hangoztatva a monarchiához való hűséget, mélyen hallgatva a magyar államról, melynek részét képezik, ellenben követelve a „horvát országok“ egyesítését. És míg Bécs élteti a magyarokat, addig Zágrábban Radics parasztpárti (más párti nem is lehet) a Magyarországtól való elszakadásra céloz és seregeink lemergi dalából a magyarok fejére olvassa, hogy nem minden a nagy szám. Ez Zágráb. Jó lesz a háboru utánra mind a kettőt megjegyezni.

Szedjük össze nélkülözhető réz, ólom, ón, bronz tárgyait s ajándékozzuk hadi célra.

Gróf Andrejovics cári gárda tiszt beszél.

Egy fogoly orosz tiszt szenzációs nyilatkozatai.

— Saját tudósítónktól. —

Csak éppen annyi időm volt, hogy a meginduló vonatra felugorjam. Pár perccel azelőtt tudtam meg a püspökladányi állomásfőnöktől, hogy 12 fogoly orosz tisztet visz magával az egyik vonat, s ami a legfontosabb volt, a fogoly tisztek között egy magyarul beszélő cári gárdatiszt is helyet foglalt.

Megköszöntem az állomásfőnök felvilágosítását és a következő pillanatban a vonaton voltam. Szerencsémre éppen arra a vasuti kocsihoz szálltam fel, amelyen a 12 fogolytiszt tartózkodott.

Benyitottam egy másodosztályú fülkébe. Ott ültek élénken beszélgetve az orosz tisztek. Az ablak mellett az állomásfőnök leírása után azonnal észrevettem a magyarul beszélő orosz gárdatisztet. Bemutatkoztam. Behizelgő hangon és nagy udvariassággal, miután elmondtam, hogy újságíró vagyok és beszélgetni akarok vele, bemutatkozott ő is.

— Gróf Andrejovics cári gárdatiszt vagyok.

Láttam a rangjelzését is. Főhadnagy volt. Leültem vele szembe és most teljes valóságában bontakozott ki előttem gróf Andrejovics. Hatalmas vállu, kék szemű és végtelenül szimpatikus ember. Ideális férfi szépség Arcán a szláv típus melankoliáját derűssé teszi az állandó mosolygás.

Elmondtam, hogy ha nem lennék terhére, némi impressziót szeretném megtudni, amelyeket a háború alkalmával szerzett.

— Nagyon szívesen — mosolyogva mondta elég tiszta és érthető magyar nyelven.

Mielőtt elkezdte volna élményeinek elmesélését, közöltem vele a lemergi győzelmünk hírét.

— Na ezt előre tudtam és tudták a többiek is. Nem csodálkozunk rajta. Természetes ez. Ha ön tudná, milyen óriási veszteségek értek bennünket a háború legszükségesebb kelleke, a lőszer hiánya révén, szintén olyan apatikusan fogadná ezt a hírt, mint én. Az oroszországi nagy lőszer raktárainkat felrobbantották az osztrák-magyar kémei, volt egy ilyen lőszerraktárunk Moszkva közelében. Ebbe hét éven át gyűjtöttük a külön fajta gyalogsági fegyverekbe és ágyukba való lőszer, továbbá ebben a raktárban volt elhelyezve a legújabb, Japántól kapott nehéz tarackjainkhoz illő töltény és ez a borzasztó és számokkal ki nem fejezhető mennyiségű lőszer mind elpusztult. Megérkeztek az ágyuk Japánból, de nincs töltény, és ezeket nem lehet használatba venni.

Nagy csapást mért az osztrák-magyar hadvezetőség kitűnő taktikájával és bámulatos eselével az egész orosz hadseregre.

Ez a szerencsés esel és taktikai huzás az osztrák-magyar hadvezetőség részéről nem volt más, mint Przemysl feladása. Tudja, hogy ennek az ostroma kerek 250.000 halottjába került az orosz seregnek. Mikor pedig a várát elfoglalták az oroszok az imént felszabadult sereget a Kárpátokba küldték. Azt hiszem erre volt bázisozva az a retten-

tes pusztulás, mely itt az orosz hadsereget érte. Részt vettem az itteni küzdelmekben és mondhatom, hogy a hasztalan erőlködő seregeink teljesen tönkrementek. Rendszeretlen és fegyelmetlen tömeg lett egyszerre, a melyen erőt vett a kétségbeesés. Tudja kérem, mi volt nekünk a Kárpátok nehéz és veszedelmes terepe? Egy veszedelmes kálitka, ahonnan megmenekülni véres pusztulás és horribilis veszteségek nélkül nem lehetett.

— Pedig elhiszi e, mi arról ábrándoztunk, hogy Magyarország szívébe fogunk betörni. Megtanultuk az egyes állomás helyeket, amelyen jönni akartunk.

Hallgattam és csodálkoztam. A gárdatiszt pontosan elmondta a határtól kezdve egészen Debreczenig és innét Nagyváradig az állomás neveket. Még a legkisebbeket, sőt a feltételes megálló helyeket is.

— Őszintén bevallhatom, folytatta, hogy magam is szerettem volna megismerni azt a népet, amely olyan katonákat hozott a világra, mint a honvéd. Elmondhatom, hogy végtelenül tudjuk, mi harcúterem megfordult tisztek, a magyarokat tisztelni. A honvédek, ezeket az izig-vérig diadalmasan rohanó és győző katonákat, akikkel szemben minden ellenállás hiábavaló.

De vannak is ezeknek a honvédeknek csodás és imponáló vezérek is. Egy Szurmay, Hadffy tábornok, egy Hoffmann ezredes előttem nálunk is, és hiszem, akkor nem úgy ment volna a háború, mint ahogy az történt. Maguknál rend és fegyelmet polgári élet van. Ezt tudom én és tudjuk mindnyájan. Közismert dolog, hogy voltak kémeink, akik híveket hoztak főképp Magyarországból. (Nemrég hallottam, hogy egyik ilyen kiváló kémünket elfogták).

Hát nem csodálkozhatnak azon, hogy tudjuk mi történt maguknál és milyenek az állapotok.

— Voltak önöknél különböző szállítási panamak? — kérdeztem.

— Nálunk rémesek e téren az állapotok. Talán két hete sincs, hogy tudomásunkra jutott 12 orosz tábornok és számos vezérkari tiszt elfogatása. Lehetetlen, mik történtek az élelmezés körül. De ez még semmi. Moszkvában naponként utcai harcok vannak a polgári lakosság és a katonaság között. Nem akarom fekete színben erőszakkal feltüntetni a dolgokat, de be kell ismernem, hogy mind ezeknek nem jó végük lesz.

Erős a reményem és bizton hiszem, hogy megkötjük a békét rövid időn belül, ha csak egy esemény nem jön közbe. Ez a Dardanellák elfoglalása. Most minden bizalma az orosz hadvezetőségnek csak ebben van. Mert ha a Dardanellák elfoglalása megtörtént, van lőszer. Szállítható lesz a háború lelke, a haláltosító fegyver- és ágyugolyók.

A Dardanellák elfoglalása legnagyobb részt természetesen egy szép álom, de az orosz hadvezetőség ezzel akarja a reményt felkelteni a már forradalmi hangulatokat szító polgári lakosságban.

Legjobb volna, ha a békét megkötnek

mihamarabb és azután mennének az olaszok ellen, hogy a csizmájuk sarkába taposva őket fojtsuk a tengerbe.

A gárdatiszt e kijelentése egy kicsit homályos és érthetetlen volt előttem. Kérdést intéztem hozzá, hogy mit akar ezzel a csak sejtető mondattal kifejezni.

Kérdésemre a tiszt a fejét rázta és a következőket mondta:

— Majd meghozzák erre a mondatra a választ az eljövendő események.

A további beszélgetés alatt szenzációs leleplezést tett gróf Andrejovics. Elbeszélte ugyanis, hogy Przemysl elfoglalása után a szétrobbantott 42 es mozsarak alkatrészeit összeszedték. Tanulmányozták mérnökari tisztek a helyét a mozsárnak. Állítólag, amint értesült róla, sikerült egy meglehetősen hasonló zsánerű kópiát készíteni a 42-es mozsarakról. Ezzel most az ország belsejében kísérleteznek. Eddig azonban eredménytelen volt minden kísérlet.

A kópia nem sikerült.

Egy másik megragadó dolog az orosz katonák magatartása a lovassággal szemben.

— A San-menti legutóbbi harcoknál az orosz katonáknak — én is ott voltam akkor, vetette közbe az elbeszélő — a huszárok ellen roharni kellett volna. Amint meglátták az orosz muzsikok, hogy huszárok vannak velük szemben, megálltak és nem lehetett előrekergetni őket. Egy csomót legéppuskáztunk. Csak nem mentek. Ennek pedig az oka az, hogy az orosz muzsikkal együtt születik egy hit Tudóillik, hogy a lovaskatona azért van, mert a rossz embereket kell pusztítani. Mennél több rossz embert pusztít el a lovas, annál több mennyországi érdemet szerez magának. Ezért félnek tehát a lovasoktól és így a huszároktól. Ezen nem lehet változtatni és az orosz muzsik engedi inkább felkoncoltatni magát, de nem rohamoz a huszár ellen. Ugyanekkor a huszárok elfogtak két ilyen roharni nem akaró orosz ezredet.

Végül elmondta az orosz gárdatiszt, hogy nyolc nyelven beszél. Járt Párisban, ahol a kémiát tanulta. Többször megfordult Magyarországon is.

Lassan csendesülni kezdett a vonat járása, majd megállt. Én elbucuszva az udvarias orosz tisztől és a lemergi győzelem örömeire fellebögő városba egy emlékekkel gazdagabban tértem vissza.

Az ideai gabona maximális ára.

A hivatalos lap mai száma közli a kormányának a búzáért, rozsért, kétszeresért, árpaért és zabért fizetendő maximális árakról szóló rendeletét. Az új maximális árak ez év július 10 től fogva lesznek érvényesek. A buza ára Nagyváradon és Biharmegyében 40 50, 39 50, 38 50, 37 50, 36 50 K. A rozs ára július havában 8 50 K-val olcsóbb, mint a búzáé. Augusztus elseje után a rozs ára 1 koronával hanyatlik. A kétszeres maximális ára: a keverékben levő buzamennyiség és rozsmennyiség maximális árának összege. Az árpa ára Biharmegyében 29 korona. A zab maximális ára mindenütt 28 korona. A maximális árakban benne van a rakodó állomáshoz szállítás költsége is. A maximális ár oly minőségű buzára vonatkozik, amelyben 2 százaléknál nem több az idegen keverék, s a súly hektoliterenként buzánál legalább 75 kg., rozsnál legalább 70 kg. Ha több a keverék, az ár 2 százalékonként 30 fillérrel csökken, ha nagyobb a fajsúly, kilogramon-

kint 77 kg ig 20 fillérrel, azon túl 80 kg ig 15 fillérrel emelkedik. Ha a rozs sulya 70 kg.-nál nagyobb vagy kisebb, az ár külön-külön 15 fillérrel emelkedik vagy csökken, de csak 3 kg. különbözetig.

Levelek az északi és déli harcterekről.

Osváth Lajos vármegyei főlevéltárosnak, kinek két öcsese küzd a harctereken érdekes két levelet volt szives nekünk átadni.

Az egyik levélben Osváth Zoltán 101 ik gyalogezerredbeli zászlós érdekesen ír a nagy offenzíváról. A levelet egész terjedelmében itt adjuk.

Ütközet vonal, 1915 jun. 6.

Édes Lajos Bátyám!

Hosszu muszka üldözésük alatt — bár szerettem volna néhány sort írni, soha nem volt időm. Egész május hónapban, ahogy a muszkát a Kárpátokból megszalasztánk, folyton nehéz ütközetek és harcok folytak. Jelenben is ütközünk, szólnak az ágyuk és gépfegyverek. Bizony nagyon nehéz napokat élünk s élünk át — kik még Isten végtelen irgalmából eddig átéltük. Tessék írni hosszasan: Mi újság van az olasz harctéren? Nagyon szeretnék oda menni!

Szerető öcsese
Zoltán.

Időközben a hős katona egy nehéz feladatra önként vállalkozott. A nehéz feladat véghezvitelére 6 embert vett maga mellé, s a vállalkozást nagyszerűen hajtottá végre. Jutalmul zászlóssá léptették elő.

Másik öcsese István — aki az olaszok elleni csatákban a repülőgép osztállyal vett részt, a következőket írja 15-én kelt levelében:

„A reggeli vonattal érkeztem meg Fischamendbe Bécs mellé. Ki vagyok fáradva teljesen, de egyébként egészséges. Az olasz harctéren is jól állunk és ha így megy, mint eddig, akkor nem sokáig fogják birni a gaz taliánok.“

Junius 20-án Osváth Zoltán hosszú diósságos harc után megsebesülve, a következőket írta:

Sátoraljaujhely, 1915 jun. 20.

Édes Lajos Bátyám!

Másodszori harctéri szereplésemet 14-én d. u. 6 órakor egy orosz golyó segítségével befejeztem. Lemberg alatt egy magaslat ellen intézett támadásban megsebesültem. Jobb lábamba kaptam egy gépfegyver golyót, mely még most is ott bent ünnepel, a csont törmelékek között. Fájdalmas. Öt napi utazás után ma érkeztem ide, hol először kötötték be sebemet rendszeren. Nagyon szeretnék Váradra hazá kerülni, hol Fráter orvos ur meg operálna. Itt 5 napig leszünk megfigyelés és fertőtlenítés alatt. Még a revolveremet, leveleimet, sőt cigarettáimat is megfürösztötték lisofomba,

Sok szives üdvözet és csókkal

szerető öcsese
Zoltán.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 18-02.

HIREK

* A polgármester Budapesten.

Rimler Károly polgármester tegnap felutazott Budapestre, hogy részt vegyen a városok kongresszusának értekezletén, amelyet avégből hívott össze Bárczy István budapesti polgármester, hogy a városok képviselői megállapodjanak azokra az intézkedésekre nézve, amelyek szükségesek, hogy a közlekedés egyöntetű legyen.

* Lemberg bevételének ünnepe.

Nagyvárad városa is méltóképen megünnepelte vitéz hadseregünk dicső fegyvertényét Galicia fővárosának Lembergnek visszavételét. A házak lobogódiszt öltöttek a győzelem örömeire. Este 8 órakor zenés takaródó volt. A honvédszenekar s a diszszázad dicső nemzetiszínű lobogóval s lámpionokkal bejárta a város utcáit. A kivilágított utcákon át az ezrekre menő tömeg hullámozott s kísérte a lámpionos menetet, mely a honvédlaktanyától kiindulva a Bémer-téren, Szilágyi Dezső, Borz-, Uri- és Nyomda-utcákon át a Rákóczi-utrá tért, majd a Pray György-utcaán letérve a Káptalan-soron s a Schlauch-téren át s ismét a Rákóczi-utrá térve a Rákóczi, Hunyadi. Jenő herceg induló s a Wachtam Rhein hangjai mellett a honvédlaktanyába vonult. Az utcákat s a tereket előzőnlő nagy tömeg a késő éjjeli órákban oszlott szét.

* **Katonai kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül Guni Frigyes 101 ik gyalogezerredbeli főhadnagynak és Senoa Mladen 70-ik gyalogezerredbeli hadnagynak a III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkeresztet adományozta.

* **Az 1897-ben születettek sorozása.** Az 1897-ben született nagyváradi illetőségűek sorozása igen szép eredményt ért el. A sorra kerülő fiatalok egytől-egyig nagy lelkesedéssel mentek mérték alá s alig tudtak örömiüknek kifejezést adni, mikor mint alkalmasok kerültek ki a sorozó-teremből. A sorra kerülő ifjak közt igen sok volt a diák. A sorozás után a bevett ifjak a volt esendőriskola udvarán lelkesen éltették a királyt és Vilmos császárt, később pedig elénekelték a Himnuszt és a Wacht am Rheint, azonkívül még több háborus dalt. A főlesketés, mivel az eső kezdett esni, a sorozó-teremben folyt le.

* **Tóth Elek gyászja.** Sulyos csapás érte Tóth Eleket, a Szigligeti színház kiváló művészt. Édesatyja idősb. Tóth Elek életének 70 ik évében meghalt. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. idősb. Tóth Elekné szül. Bencke Zsuzsanna fájdalomtól sújtott szívvel, de Isten szent akaratában való megnyugvással tudatja, hogy maga, mint az egész rokonság nevében, hogy forrón szeretett jó férje, a legjobb apa, nagyapa, testvér és rokon *idősb. Tóth Elek* életének 70 ik, boldog házasságának 43-ik évében kinos szenvedés után f. hó 24-én reggel 6 órakor visszaadta lelkét az Egek Urának. Felejtetlen kedves halottunk földi maradványai f. hó 25-én d. u. 5 órakor fognak Szilágyi Dezső-utca 20 számú háznál a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni s az olasz sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 26-án reggel 7 órakor fog az olasz róm. kath. templomban bemutatni.

Nagyvárad, 1915. június 24. Az örök világgosság fényeskedjék neki! Özv. idősb. Tóth Elekné szül. Bencke Zsuzsanna. Tóth Elek fia. Tóth Elekné szül. Pogány Janka menyee. Elek, Ilonka unokái. Özv. Schaffer Mátyásné szül. Tóth Fanni, Cantley Filippné szül. Tóth Ludovika, Tóth Lajos, Tóth Imre testvérei.

* **Kitüntetés halál után.** A király az ellenség előtt elesett *Scharl* Hugó 101-ik gyalogezerredbeli századosnak a III ik osztályu hadiékítményes vaskoronarendet adományozta.

* Megindul a személyforgalom

Békéscsabára és vissza. Az utóbbi napokban a nagyvárad—békéscsabai vasútvonalon korlátozva volt a polgári személyforgalom. Ez annál jobban érintette a nagyváradi közönséget, mert tudvalevőleg a háboru óta Nagyvárad és Budapest között Békéscsabán át lehet legrövidebb idő alatt utazni. A nagyváradi máv. forgalmi főnökség értesítése szerint újból megindul a rendes forgalom Nagyvárad és Békéscsaba között, amennyiben naponta négy vonat-pár közlekedik ezen a vonalon s a Nagyváradról reggel induló vonatok csatlakozása van Csabán a budapesti gyorsvonathoz s ezáltal reggel 6 órától déli 1 órára Budapestre lehet utazni, míg a délután 2 órakor Budapestről induló vonattal Csabán át este 8 óra 20 perckor lehet Nagyváradra érkezni. — Mától kezdve a következő vonatok közlekednek Nagyvárad és Békéscsaba között:

Nagyváradról indul:

5004. sz. vonat reggel	6 órakor
5008. " " délelőtt	10.10 "
5010. " " délután	4.40 "
5022. " " este	7.25 "

Nagyváradra érkezik:

5021. sz. vonat reggel	7.29 órakor
5003. " " délelőtt	9.40 "
5007. " " délután	4.00 "
5009. " " este	8.20 "

* Apa és három fia a harctéren.

Boros György asztalos-mesternek négy fia vonult be a katonasághoz mindjárt a háboru elején. A négy fiu különböző harctereken küzdött derekasan és vitézül. Az egyik fiu elesett nemrégiben, a másik három pedig megsebesülten került a kórházba. A sebesülésüket mind a hárman szerencsésen kiheverték és nem sokára a három fiu Boros Jenő, Boros József és Boros Kálmán édesapjukkal együtt fog visszamenni a harctérre. A három fiával a harctérre induló apa öt leányát és feleségét hagyja itthon.

* Hadifogoly és kitüntetett nagyváradi joghallgató.

Buzássy István nagyváradi joghallgató a cs. és kir. 15. huszárezred tartalékos hadnagya, Buzássy Albert ny. államvasuti felügyelő fia május 10-én egy Dayeszter menti csatában sebesülten a harctéren maradt. Hozzá tartozói már azt hitték, hogy meghalt. A napokban azonban az aggodó szülőknek levelet írt Buzássy István Moszkvából, ahol mint hadifogoly, egyik kórházban fekszik. A hadifogolyá lett Buzássy Istvánt a harctéren tanúsított bátor és vitéz magatartásáért a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

* **Halálozás.** Kutulán Ilona e hó 24-én rövid szenvedés után életének 51. évében meghalt. Temetése 25-én d. e. 10 órakor lesz a Beöthy Ödön u. 49. sz. gyászháztól.

* **Munka a Bunyitay-ligetben.** A Bunyitay-liget rendezése a szorgalmas diákság keze által szépen halad. A körösparti rész jobbadán készen van. Most a Dóry-sziget körül folyik a serény munka. A Sportegylet, méltányolva a tanuló-ifjúság fáradságát, 5 és 6 fillérért ad esolnakázási jegyet minden kertészkedő tanulónak. A kedvezményes jegyek, amelyeket Láng József és Rákos Vilmos nyomdája a jó ügy érdekében ingyen készítet, a kertmunkálat vezetőjénél, Buday tanárnál kaphatók. A kedvezményben azok a diákok is részesülnek, akik ezután állanak munkába. A munka reggel és este 6 órakor kezdődik.

* **A Gyermekeknep rendező-bizottsága** számadását lezárva örömmel állapította meg a gyűjtés példátlan sikerét, mely szerint a tiszta jövedelem az ötezer koronát megközelítette. Ez alkalommal a gyűjtött összeg gyarapodásáról adhatunk ismételtlen számot, a magyar görög katolikus egyház vezetősége ugyanis 9 korona 82 fillért juttatott a bizottsághoz, mint a templomi gyűjtés eredményét, melyet a rendezőség ezuttal köszönettel nyugtáz.

* **A háboru után hozzuk haza az elesettek holttesteit.** Tekintettel ama körülményre, hogy a harcúterén vagy a kórházakban elhalt hozzátartozóik már ma is tömegesen keresik meg az exhumálás és elszállítás iránti kérvényekkel a polgári és katonai hatóságokat a közönség tájékoztatása céljából a rendőrkapitányi hivatal a következőket közli: A harcúterén elesett, vagy a háboru egészségügyi intézetekben elhalt katonai személyek holttestének exhumálása és elszállítása iránti kérvényt a folyamodó tartózkodási helye szerint illetékes katonai parancsnoksághoz kell beadni. Ez a katonai parancsnokság továbbítja a kérvényt és pedig amennyiben valamely, a hadsereg hadtápkörletében eltemetett holttestről van szó, az illető hadsereg hadtápkörletének parancsnokságához vagy ha az illető hadtápkörlet pontos hatása nem volna ösmeretes, a hadtápkörletparancsnoksághoz. Exhumálás csak külön sírból történhet. Az exhumálás célja kiküldött katonai képviselő jelenlétében történik, aki egyúttal a hullaszállítási levelet is aláírja. Ez a rendelkezés azonban csak a jelen viszonyok között és csak a hadsereg körzetében nyer alkalmazást. Az általános leszerelés után az exhumálás a békeidőben érvényes szabályok szerint történik. Kívánatos volna azonban, ha a nagyközönség köréből mindazok, kik a harcúterén elesett, vagy az egészségügyi intézetekben elhalt hozzátartozóikat hazahozatni akarják, az exhumálást és a holttest hazaszállítását a háboru befejezése utánra, halasztanák, mert a vasúti igazgatóságok a háboru befejezése után történő hullaszállításoknál 50 százalékos fuvarkedvezményt helyeztek kilátásba. Nagyvárad, 1915. jun. 23. Rendőrkapitányság.

* **Nagyvárad és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovieskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harcúterre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostsó, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódai 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánózhatalan. Aszódai Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

* **Kiadó modern berendezésű butorított szobák fürdőszoba használatú katonatisztek, kadettok, önkéntesek és civil uraknak, esetleg szolgaszobával hosszabb vagy rövidebb időre.** Nagy Sándor-u. 4.

x **Poloskairtó ROXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Okleveles tanító, a nagy szünet ideje magántanítást vállal. Cim a kiadóban.**

x **Mindennemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadó, a Biharmegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

* **Forolin** biztos és gyors hatású háziser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hülden hozzád, Te szöke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Hír különlegességek.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdálkodási és Parbanknál.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutáyoj áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Helyreigazítás. Tegnap e rovatunkban megjelent Patzkó Aladárné zeneiskolájára vonatkozó cikkünkre kaptuk a következő levelet:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapja a Tiszántúl tegnapi számában zene iskolámról egy közlemény jelent meg, melyet tudom, hírem és akaratom ellenére küldött be valaki. Méltóztassék e cikkre vonatkozólag becses lapjában közre

adni, hogy ezen az iskolám komolyságával, működésemmel és izlésemmel meg nem egyező, tudtomon kívül beküldött közlemény tartalmát és hangját úgy néven dékeim, mint magam nevében visszautasítom. Patzkó Aladárné.

Jótekonycélu hangverseny a Vörös-Kereszt Jobbkéz és a hadbavonultak árvái javára Imrik Cornélia zenetanárnő növendékeivel dr Szathmáry Lászlóné, Zsigmond Anna urnő és Bihari Ákos ur szives vendégszerelésével ez évi június hó 27-én és július hó 4-én, délután 5 órakor a Katolikus Kör Szent László termében hangversenyt rendez. Kéri a nagyérdemű közönség szives pártfogását. A jegyek ára 1 korona a VII. sorig; a többi jegy és erkély 60 fillér. Jegyek kaphatók több üzletben, vasárnap 3 órától kezdve a Kath. Kör helyiségében. A Vörös-Kereszt Jobbkéz hölgyei lesznek a kasszánál.

Legujabb táviratok.

A németek sikerei.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, június 24. A nagy főhadiszállás jelenti:

A Loretto magaslat keleti lejtőjén az ellenséget egy általa néhány nap előtt elfoglalt árokrészből kivetítettük.

Domkestől délre a harcok reánk nézve eredményesen folytak tovább.

Labirint állásunkat Neuville-től délre egy éjjel megindult erős támadással szemben szívós közelharcban megtartottuk.

A Maas magaslatokon tovább elkeseredett összeütközésre került a sor. Még 150 franciát elfogtunk.

Az ellenség két meghiusult támadása közben súlyos veszteségeket szenvedett. Az általunk elfoglalt Pau de Sapt melletti magaslat ellen megkísérelt támadást visszautasítottuk. A foglyok száma 50 el emelkedett.

Keleti hadszíntér.

Kussanitól északra az oroszok egy általunk visszavert támadásuk alkalmával több mint 100 foglyot hagytak hátra. Az Omulei mentén egy német előretörés Koparcsiska falu elfoglalását eredményezte.

Lengyelországban a Visatulától délre az ellenség több támadását meghiusítottuk.

Délkeleti hadszíntér.

Linsingen tábornok hadserege átlépte a Dnyesztert és Zuravnó és az ellenség által még megszállva tartott Halics között az északi parton heves harcban áll. Ezzel összefüggésben a Lembergtől és Lolkievtől fekvő vidékig folytattuk az üldözést. Zuravnótól a Sannak Ulanov melletti pontjaink jelentős esemény nem történt. A San-Visztula szögben egészen a San mögé vonultak vissza. A Visztula balpartján Yttzetől délre észak felé tértek ki. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A besszarábiai harcok.

Csernovitz, június 24. (Saját tud.) Az utóbbi időben az oroszok éjjelnappal harcolnak, hogy a Besszarábiában elvesztett állásaikat visszaszerezze. A roppant véres harcok az oroszokra nézve borzasztó veszteségekkel végződtek.

A trónörökös kitüntetése.

Bécs, június 24. (Saját tudósítónk.) A király a trónörökösnek a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta.

A cár a fronton.

Kopenhága, jun. 24. (Saját tud.) A cár a megvert seregek bizalmának visszaszerzése végett a frontra utazik.

Megoperálják a szultánt.

Konstantinápoly, június 24. (Saját tud.) A szultánt hólyagkő bántalmak miatt megoperálják. Az operációt holnap végzik el.

Bryan utóda.

Washington, június 24. (Saját tud.) Wilson, Bryan utódvá Laussing tanácsost nevezte ki.

A rabló oroszok.

Bécs, június 24. (Saját tud.) Az oroszok Lembergől magukkal vitték többek közt a posta- és táviráda hivatal összes berendezését. A kár öt millió korona.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

MÁSOLAT: Magyar királyi Földművelésügyi Miniszter. 7308—1915/II. B—1. szám. Valamennyi törvényhatóságnak. A kereskedelmi m. kir. minister ur a m. kir. államvasutak igazgatóságához folyó évi márc. 29-én 12869/1915 II. sz. a intézett leiratában elrendelte, hogy a volt közmunka és közlekedési miniszteriumnak 1881 évi május hó 1-én 12438 sz. alatt kiadott és hivatali elődömnök 1894 évi október hó 2-án 70931 szám alatt részben módosított rendelete értelmében a földművelés egyes ágainak védelmére rendelt s a mezői, erdészeti és szőlőbirtokok gondozása, őrzése felügyeletével megbízott őrszemélyzet, a vadászati személyzet, valamint az erdőgazdaság kezelésével megbízott erdészeti kezelő tisztii személyzetnek a vaspályákon való átjárásra való feljogosításához szükséges pályaatjárási igazolványokat, oly esetben, midőn a pályaatjárásra szóló igazolvány csupán egy üzletvezetőség körzetébe tartozó pályarészbe kérelmek, az ügymenet egyszerűsítése érdekében az illető üzletvezetőség a maga hatáskörében állítsa ki. A több üzletvezetőség körzetét érintő ily igazolványok a jövőben is az igazgatóság által lesznek kiállítandók. Felhívom, hogy erről a törvényhatóság közönségét megfelelően értesítse. Budapest, 1915 május 21-én. A miniszter rendeletéből: olvashatlan aláírás, miniszteri tanácsos.

Hivatalos másolat hitelül:

Nagyvárad, 1915 június 14-én.

Darabant
irodavezető.

13014/915. szám.

Hirdetmény.

Belügyminiszter ur 29166—VII. d/1915 számú körrendelete alapján figyelmeztetem a város közönségét, hogy a vasuti állomásokon átvonuló katonaságnak szeszes italokat sem pénzért, sem ajándékköpen ne adjanak, mert eme rendelkezés betartását szigorúan ellenőriztetem s az ellene vétők megbüntetésére végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Rendőrfőkapitányság.

VIGADÓ**mozgó-színházban**

1915. évi június hó
25-én és 26-án.

**Pénteken
és
Szombaton**

Pénteken este 7 és 9 órákor
Szombaton d. u. 3, 5, 7 és 9 órákor

**Deésy Alfréd
és társulata vendégjellelével****ATTAK**

(Jönnek a vörös ördögök)
Kinema skecs 4 felvonásban.

Rendes helyárák.

Jegyek a pénztárnál d. u. 2 órától
előre válthatók.

Felhívás**Nagyvárad város közönségéhez!**

A háberuval kapcsolatban fellépni szokott fertőző betegségek behurcolásának és elterjedésének megakadályozására a következő

ÖVRENDSZABÁLYOK

pontos betartását és követését rendeljük el:

a) Minden háztulajdonos, szállodák, vendéglátók, kocsimák, éttermek, kávéházak, gyárak, iparműhelyek, intézetek, üzletek, nyilvános helyiségek stb. tulajdonosai kötelesek a köztisztaság fenntartása céljából a szemetet és trágyát naponta a hatóság által megállapított és városrészenként kijelölt szemételepre kihordatni, az udvart, házelejét és folyókat naponta a reggeli órákban felsepergetni és kitakarítani.

Személtáradat, árnyékszékkeket, emésztő-gödört és folyókákat naponta kötelesek fertőtleníteni és pedig vagy frissen készült mézstejjel, mely egyrészt frissen oltott méz és három rész víz keverékéből áll, vagy 5 százalékos Carbololdat, vagy 5 százalékos Lysololdattal. Ezen fertőtlenítő folyadékokból az árnyékszékbe naponta két liternyi mennyiség öntendő, a többi helyek pedig szintén bőségesen fertőtlenítenendők.

b) A lakások tisztán tartandók, naponta többször szellőztetendők és a beennük levő tárgyak nedves ruhákkal letörölendők. Különös gond fordítandó a legyek és élősdiek irtására, mintbogy ezek gyakran terjesztői a ragálynak. A lakosság tartsa magát tisztán, sűrűn mosakodjék vízvezetési vizben és kezét evés előtt mindeanki mossa meg.

c) Evésben és ivásban mindeanki mértékletes legyen. Nyers eledelt lehetőleg ne egyék, gyümölcsöt megmosva, hámozva. Elelmicikkek a legyek ellen megvédendők.

d) A Körös vízének használata bármely célra tilos, ugyszintén nem szabad az egyes házakban még meglévő kutak vizét sem ivásra, sem főzésre, sem mosogatásra használni.

e) Piaci árusok, elelmicikkek árusítói kötelesek helyiségeiket, bódókat és árusító-asztalaikat a legtisztábbban tartani, különösen nagy gondot fordítsanak vendéglősök, kávéháztulajdonosok, cukrászok, ételkifőzők, mézszárosok, hentesek és pákek üzleteikre és műhelyeikre, hogy ugy helyiségeiket, mint áruadjaikat és áruikat a legnagyobb tisztaságban tartsák. Elelmicikkek zárthelyen vagy tiszta ruhával letakarva tartandók, hogy portól, legyektől megóvassanak. Romlott és hamisított elelmiszerek elárúsítói a legszigorubbán fognak büntettetni.

f) Ragályfogó áruk raktárait, u. m. rongy, esont és bőrtelepeket naponta fertőtleníteni kell. Erkező árukat azonnal.

g) Sertésnyaladák, ólak, istállók és szárnyas állatok ketrecai állandóan tisztán tartassanak és naponta fertőtleníttessenek.

h) Hányás és hasmenéssel járó kolerára, typhusra gyanus, vagy gyanus kiütéssel járó megbetegülésnél azonnal orvost kell hivatni és a hatóságnak bejelenteni.

i) Fertőző helyről jött személyek, podgyászok elelmicikkek, különösen szennyes ruhákat tartalmazó csomagok a hatóságnak sürgősen bejelentendők, hogy a kellő ellenőrzés és fertőtlenítés kereszttül vihető legyen. Különösen köteleztetnek erre szállodák és szállóhelyek tulajdonosai és vezetői.

A hatóság eljárása magában nem elég a fenyegető járványok elleni védelemre, minde polgárnak ki kell ebből venni részét és e tekintetben számítunk is Nagyvárad város intelligens lakosságának a támogatására, mert e nélkül küzdelmünk meddő maradna.

Végül megjegyezzük, hogy amennyiben ezen felhívásnak egyesek eleget nem tennének, ellenük a törvényes eljárás folyamatba fog tétetni és minden kihágás a legszigorubbán fog büntettetni.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Nagyvárad város tanácsa.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23-iki maláta-készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23-tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja úgy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó álmához való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsáttatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9% ának alapul vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésre büntetendő!

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonai ügytanácsnok.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jóteknony célokra szánt

31. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz-nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A huzás 1915 július 15-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jóteknonycélu sorsjátékok osztályánál, III. k. Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá alottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirda-hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jóteknonycélu sorsjátékok osztálya).

Hirdetmény.

Egy magasabb katonai parancsnokságnak átmenetileg Nagyváradra történt helyezése folytán nagyobb létszámú katonatiszt jön városunkba.

Az ideérkező katonatisztek egyrészenek — az eddigi gyakorlathoz képest — szállodákban való elhelyezése ez idő szerint nem eszközölhető, részben a szállodák teljesítő-képességének korlátozott volta, részint azért, mert a Nagyváradot felkereső vidéki vagy átutazó közönséget a szállóhelyektől teljesen megfosztani nem lehet.

Ez okból a tisztai beszállásolások céljaira a magántulajdon képező s az 1879. évi XXXVI. t. c. 9. §-a értelmében szállásadásra kötelezett házak fognak igénybe vétetni, természetesen az arányos teherviselés elvének megfelelően.

A számadási kötelezettség megállapításánál a következő irányelvek szolgálnak:

A tisztai szállásadás kötelezettsége a ház birtokost terhelvén, az elsősorban a háztulajdonostól követeltetik, amennyiben a háztulajdonos nem lakik házában s az 1879. évi XXXVI. t. c. 15-ik §-ában megadott azon

jogával, hogy az elszállásolás végett hozzá utalt tisztet ugyanazon városrészben fekvő más helyiségbe saját költségén kellően elhelyezheti, nem él s a bérbeadott lakások valamelyikében alkalmas, kellően bebutorozott szoba van, az a lakótól is igénybe fog vétetni az előirt illeték fejében.

Ezen alapelvek alapján történendő elszállásolás foganatosításával a városi katonai ügyosztály által kiküldött szállásbiztos a tisztai szállások kijelölése végett a helyszínen meg fognak jelenni. Miután a haderő érdekeinek bármily tekintetben való előmozdítása a jelenlegi nehéz időkből mindenkinnek hazafias kötelessége s meg vagyok győződve, hogy Nagyvárad város hazafias és áldozatkész polgársága ezen kötelezettsége elől sem fog elzárkózni, felkérem a szállásadásra kötelezett háztulajdonosokat, illetve az igénybe veendő magánlakások bérleit, hogy a katonai ügyosztály kiküldöttjét s a szállásolással megbízott katonatisztek feladataik teljesítésében előzékenyen támogatni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915 június 16.

Eleméry Ferencz
katonai ügytanácsnok

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.